

Препорака бр. 151

Препорака за работници мигранти (1975)

Генералната конференција на Меѓународната организација на трудот,

Свикана во Женева од страна на Управниот орган на Меѓународната канцеларија на трудот, се состана на својата шеесетта седница на 4 јуни 1975 година, и

Сметајќи дека Преамбулата на Уставот на Меѓународната организација на трудот ѝ ја доверува задачата за заштита на интересите на работниците кога тие се вработени во земји што не се нивните сопствени земји, и

Потсетувајќи на одредбите што се содржани во Конвенцијата и Препораката за миграција заради вработување (ревизирана), 1949 г., и во Препораката за заштита на работниците мигранти (неразвиени земји), 1955 г., што се занимаваат со прашања како што е подготовката и организирањето на миграцијата, социјалните услуги што треба да им се обезбедат на работниците мигранти и нивните семејства, особено пред заминувањето и во текот на нивното патување, еднаквиот третман во однос на низа прашања што се набројани во нив, и регулирањето на престојот и враќањето на работниците мигранти и нивните семејства, и

Усвојувајќи ја Конвенцијата за работници мигранти (дополнителни одредби), 1975 г., и

Сметајќи дека е пожелно да се донесат дополнителни стандарди во однос на еднаките можности и третманот, социјалната политика во однос на мигрантите и вработувањето и престојот, и

Одлучувајќи се за донесување определени предлози во однос на работниците мигранти, што претставува петта точка на дневниот ред на седницата, и

Утврдувајќи дека овие предлози треба да добијат форма на Препорака,

на дваесет и четврти јуни, илјада деветстотини седумдесет и петта година, ја донесува следнава Препорака, што може да се наведува како Препорака за работници мигранти, 1975 г.:

1. Членките треба да ги применуваат одредбите на оваа Препорака во рамките на кохерентна политика за меѓународни миграции заради вработување. Таа политика треба да се заснова врз економските и социјалните потреби и на земјите на потекло и на земјите на вработување; таа треба да ги земе предвид не само краткорочните потреби и ресурси за работна сила, туку и долгорочните социјални и економски последици на миграцијата за мигрантите, како и за засегнатите заедници.

I. Еднакви можности и третман

2. Работниците мигранти и членовите на нивните семејства што законито престојуваат на територијата на некоја членка треба да уживаат ефективно еднакви можности и третман како државјаните на засегнатата членка во однос на...

(а) пристап до услуги за професионална ориентација и вработување;

(б) пристап до стручна обука и вработување по сопствен избор врз основа на личната соодветност за таквата обука или вработување, земајќи ги предвид квалификациите што биле стекнати надвор од територијата на, и во земјата на вработување;

(в) напредување во согласност со личните особини, искуството, способноста и трудољубивоста;

(г) сигурност на вработувањето, обезбедување алтернативно вработување, привремено вработување во случај на невработеност и преквалификација;

(д) плата за работа со еднаква вредност;

(ф) услови за работа вклучувајќи работно време, периоди на одмор, платени годишни одмори, мерки за безбедност и здравје на работа, како и мерки за социјално осигурување, социјални служби и надоместоци во врска со вработувањето;

(е) членство во синдикати, остварувањето на синдикалните права и квалификуваност за вршење функции во синдикатите и во телата за посредување меѓу работниците и раководството, вклучувајќи ги телата што ги застапуваат работниците во претпријатијата;

(ж) права на полноправно членство во кој било облик на задруга;

(з) услови за живот, вклучувајќи го сместувањето и пристапот до социјални служби и образовни и здравствени установи.

3. Секоја членка треба да ја осигури примената на принципите што се наведени во став 2 на оваа Препорака во сите активности што се под контрола на државниот орган и треба да го промовира нивното почитување во сите останати активности преку методи што се соодветни на националните услови и практики.

4. Треба да се преземат соодветни мерки, во соработка со организациите на работодавачите и работниците и останатите засегнати тела, за целите на...

(а) промовирање на јавното разбирање и прифаќање на горенаведените принципи;

(б) разгледување на жалбите за непочитување на овие принципи и осигурување на коригирањето преку помирување или други соодветни средства, на какви било практики што се смета дека се во спротивност со нив.

5. Секоја членка треба да осигури дека националните закони и прописи во врска со престојот на нејзината територија се применуваат така што законитото остварување на правата што се уживаат во согласност со овие принципи не може да бидат причина за непродолжување на дозволата за престој или за протерување и не е ограничено поради заканата од такви мерки.

6. Секоја членка може...

(а) да го услови слободниот избор на вработувањето, истовремено осигурувајќи им го правото на географска мобилност на работниците мигранти, со законит престој на работникот мигрант на нејзината територија за целите на вработување во определен пропишан период што не е подолг од две години или, ако нејзините закони или прописи предвидуваат договори на

определено време што е пократко од две години, дека работникот го завршил својот прв договор за работа;

(б) по соодветни консултации со репрезентативните организации на работодавачите и работниците, да донесе прописи во врска со признавањето на стручните квалификации што се стекнати надвор од нејзината територија, вклучувајќи сертификати и дипломи;

(в) да го ограничи пристапот до ограничени категории вработувања или функции кога тоа е потребно во интерес на државата.

7.

(1) За да им овозможи на работниците мигранти и нивните семејства да ги искористат во целост своите права и можности во однос на вработувањето и занимањето, треба да се преземат потребните мерки, во консултации со репрезентативните организации на работодавачите и работниците...-

(а) за нивно информирање, доколку е тоа можно на нивниот мајчин јазик или, кога тоа не е можно, на јазик што тие го познаваат, за нивните права во согласност со националното право и практика во однос на прашањата што се разгледуваат во став 2 на оваа Препорака;

(б) за унапредување на нивното познавање на јазикот или јазиците на земјата на вработување, доколку е тоа можно, во текот на платеното време;

(в) начелно, за унапредување на нивното приспособување кон општеството во земјата на вработување и за помагање и поттикнување на напорите на работниците мигранти и нивните семејства за зачувување на својот национален и етнички идентитет и културните врски со својата земја на потекло, вклучувајќи ја можноста децата да добијат определени познавања на својот мајчин јазик.

(2) Во случајот на склучување договори за колективно регрутирање работници меѓу членките, тие треба заеднички да ги преземат потребните мерки пред заминувањето на мигрантите од нивната земја на потекло да ги запознаат со јазикот на земјата на вработување, како и со нејзиното економско, социјално и културно окружување.

8.

(1) Без тоа да биде во спротивност со мерките што се наменети за осигурување дека работниците мигранти и нивните семејства влегуваат во националната територија и стапуваат во работен однос во согласност со релевантните закони и прописи, треба да се донесе одлука во најскоро можно време во случаите кога не биле почитувани овие закони и прописи, така што работникот мигрант треба да знае дали неговата положба може да се регулира или не.

(2) Работниците мигранти, чијашто положба била регулирана треба да ги остваруваат сите права што, во согласност со став 2 на оваа Препорака, се обезбедуваат за работниците мигранти што законито престојуваат на територијата на некоја членка.

(3) Работниците мигранти, чијашто положба не била или не може да се регулира, треба да уживаат еднаков третман за себе и за своите семејства во однос на правата што произлегуваат од сегашното или минатото вработување во однос на плаќањето, социјалното осигурување и

останатите надоместоци, како и во однос на членството во синдикати и остварувањето на синдикалните права.

(4) Во случај на спор за правата што се спомнуваат во претходната алинеја, работникот треба да има можност да го изложи својот случај пред надлежно тело, лично или преку застапник.

(5) Во случај на протерување на работникот или на неговото семејство, тие не треба да ги поднесуваат поврзаните трошоци.

II. Социјална политика

9. Секоја членка треба, во консултации со репрезентативните организации на работодавачите и работниците, да формулира и да применува социјална политика што е соодветна на националните услови и практики и што им овозможува на работниците мигранти и на нивните семејства да ги користат погодностите што се користат од страна на нејзините државјани, истовремено земајќи ги предвид, без тоа да влијае штетно врз принципот на еднакви можности и третман, посебните потреби што тие може да ги имаат додека не се приспособат кон општеството во земјата на вработување.

10. Со цел политиката да одговори во најголема можна мера на реалните потреби на работниците мигранти и нивните семејства, таа треба да се заснова, особено врз разгледувањето не само на условите на територијата на членката, туку и врз условите во земјите на потекло на мигрантите.

11. Политиката треба да ја земе предвид потребата за распределба на социјалниот трошок на миграцијата колку што е можно пошироко и поправично на сите луѓе во земјата на вработување, особено оние што имаат најголема корист од работата на мигрантите.

12. Политиката треба периодично да се прегледува и да се оценува и, по потреба, да се ревидира.

A. Обединување на семејствата

13.

(1) Земјите на вработувањето и земјите на потекло треба да ги преземат сите можни мерки за олеснување на обединувањето на семејствата на работниците мигранти колку што е можно побрзо. Овие мерки треба да вклучуваат, во согласност со потребите, национални закони или прописи и билатерални или мултилатерални аранжмани.

(2) Предуслов за обединувањето на семејствата треба да биде обезбедувањето од страна на работникот, за своето семејство, соодветно сместување што ги исполнува стандардите што вообичаено се применуваат за државјаните на земјата на вработување.

14. Претставниците на сите засегнати страни, и особено на работодавачите и работниците, треба да се консултираат за мерките што треба да се донесат за олеснување на обединувањето на семејствата и треба да се бара нивната соработка во спроведувањето на таквите мерки.

15. За целите на одредбите на оваа Препорака што се однесуваат на обединувањето на семејствата, семејството на работникот мигрант треба да ги вклучува сопругникот и децата што се издржувани од него, таткото и мајката.

16. Со цел да се овозможи колку што е можно побрзо обединување на семејствата во согласност со став 13 на оваа Препорака, секоја членка треба целосно да ги земе предвид потребите на работниците мигранти и нивните семејства, особено во својата политика за изградба на семејни станбени објекти, помош при добивањето на такво сместување и развој на соодветни служби за прием.

17. Кога на некој работник мигрант што е вработен најмалку една година во земјата на вработување не може да му се приклучи неговото семејство во таа земја, тој треба да има право...

(а) да ја посети земјата на постојаното живеалиште на своето семејство во текот на платениот годишен одмор на којшто има право во согласност со националното право и практика на земјата на вработување, без да загуби, во текот на своето отсуство од таа земја, какви било стекнати права или права чиешто стекнување е во тек и, особено, без да престане неговиот работен однос или да биде повлечено неговото право на престој во земјата на вработување за време на тој период; или

(б) да биде посетен од своето семејство во период што соодветствува најмалку на платениот годишен одмор на којшто тој има право.

18. Треба да се разгледа можноста за обезбедување финансиска помош за работникот мигрант во врска со трошоците за патувањето што се предвидува во претходниот став, или намалување на редовната цена на чинење на превозот, на пример, преку организирање групни патувања.

19. Без тоа да биде во спротивност со поповолните одредби што може да бидат применливи за нив, лицата што се примени во согласност со меѓународни аранжмани за слободно движење на работната сила треба да ги користат мерките што се предвидени во ставовите од 13 до 18 на оваа Препорака.

Б. Заштита на здравјето на работниците мигранти

20. Треба да се преземат сите соодветни мерки за спречување какви било посебни ризици за здравјето на коишто може да бидат изложени работниците мигранти.

21.

(1) Треба да се вложат сите напори за осигурување дека работниците мигранти добиваат обука и упатства за безбедност и хигиена на работа во врска со нивната практична обука или други подготовки за работа и, доколку е тоа можно, како дел од таквите обуки или подготовки.

(2) Дополнително, работникот мигрант треба, во текот на платеното работно време и веднаш по стапувањето во работен однос, да добие доволно информации на својот мајчин јазик или, ако тоа не е можно, на јазик што тој го познава, за основните елементи на законите и прописите и одредбите на колективните договори што се однесуваат на заштитата на работниците и спречувањето на несреќите, како и за безбедносните прописи и постапки што се карактеристични за природата на работата.

22.

(1) Работодавачите треба да ги преземат сите можни мерки за работниците мигранти целосно да ги разберат упатствата, предупредувањата, симболите и останатите знаци што се однесуваат на опасностите по безбедноста и здравјето на работа.

(2) Кога, бидејќи работниците мигранти не се запознаени со процесите, имаат јазични тешкотии или заради други причини, обуката или упатствата што им се даваат на останатите работници не се соодветни за нив, треба да се преземат посебни мерки за да се осигури нивното целосно разбирање.

(3) Членките треба да имаат закони или прописи што ги применуваат принципите што се утврдени во овој став и предвидуваат изрекување административни, прекршочни или кривични санкции во случаите кога работодавачите или други лица или организации што имаат одговорности во оваа смисла не ги почитуваат таквите закони или прописи.

В. Социјални служби

23. Во согласност со одредбите од став 2 на оваа Препорака, работниците мигранти и нивните семејства треба да ги користат услугите на социјалните служби и да имаат пристап до нив под истите услови како државјаните на земјата на вработување.

24. Дополнително, треба да се обезбеди пристап до социјални служби што ги вршат, особено следниве функции во однос на работниците мигранти и нивните семејства...

(а) да им обезбедуваат на работниците мигранти и нивните семејства секаква помош во приспособувањето кон економското, социјалното и културното окружување во земјата на вработување;

(б) да им помагаат на работниците мигранти и на нивните семејства во добивањето информации и совети од соодветните тела, на пример, преку обезбедување услуги за превод и толкување; во почитувањето на административните и останатите формалности; и во целосното искористување на услугите и капацитетите што се обезбедуваат во областите како што се образованието, стручната обука и изучувањето на јазиците, здравствените услуги и социјалното осигурување, сместувањето, превозот и рекреацијата: под услов ако работниците мигранти и нивните семејства во најголема можна мера имаат право да комуницираат со државните органи во земјата на вработување на сопствениот јазик или на јазик што го познаваат, особено во контекст на правната помош и судските постапки;

(в) да им помагаат на органите и телата со одговорности во врска со условите за живот и за работа на работниците мигранти и нивните семејства во идентификувањето на нивните потреби и приспособувањето кон нив;

(г) да им обезбедуваат информации и, кога е тоа соодветно, совети на надлежните органи во однос на формулирањето, спроведувањето и оценувањето на социјалната политика во врска со работниците мигранти;

(д) да им обезбедуваат информации на колегите работници, на раководителите и на надзорниците во врска со ситуацијата и проблемите на работниците мигранти.

25.

(1) Социјалните услуги што се спомнуваат во став 24 на оваа Препорака може да се обезбедуваат, соодветно на националните услови и практики, од страна на државните органи, од одобрени непрофитни организации или тела, или од комбинација од двете. Државните органи треба да ја имаат севкупната одговорност за осигурувањето дека овие социјални услуги им се на располагање на работниците мигранти и на нивните семејства.

(2) Треба целосно да се искористат услугите што се, или може да се обезбедуваат од органите, организациите и телата што им обезбедуваат услуги на државјаните на земјата на вработување, вклучувајќи ги организациите на работодавачите и на работниците.

26. Секоја членка треба да ги преземе мерките што може да бидат неопходни за осигурување дека се достапни доволно ресурси и соодветно обучен персонал за социјалните услуги што се спомнуваат во став 24 на оваа Препорака.

27. Секоја членка треба да ги промовира соработката и координацијата меѓу различните социјални служби на својата територија и, соодветно, меѓу овие служби и соодветните служби во другите земји, при што, сепак, ваквата соработка и ваквата координација не ги ослободува државите од нивните одговорности во оваа област.

28. Секоја членка треба да организира и да го поттикне организирањето на национално, регионално или локално ниво, или, кога е тоа соодветно, на ниво на гранката на економска активност што вработува значителен број работници мигранти, периодични состаноци за размена на информации и искуства. Треба, исто така, да се земе предвид размената на информации и искуства со останатите земјите на вработување, како и со земјите на потекло на работниците мигранти.

29. Претставниците на сите засегнати страни, и особено на работодавачите и работниците, треба да се консултираат за организирањето на предметните социјални служби и треба да се бара нивната соработка во постигнувањето на зацртаните цели.

III. Вработување и престој

30. Во согласност со одредбата од став 16 на Препораката за миграција заради вработување (ревидирана), 1949 г., членките треба, во најголема можна мера, да се воздржуваат од отстранување од својата територија, врз основа на недостигот на средства или состојбата на пазарот на трудот, на работник мигрант што има регуларен престој во земјата, губењето на вработувањето од страна на таквиот работник мигрант не треба само по себе да значи повлекување на неговата дозвола за престој.

31. Мигрантот што го загубил вработувањето треба да добие доволно време да најде алтернативно вработување, најмалку во период што соодветствува на периодот во којшто тој може да има право на надоместок во случај на невработеност; дозволата за престој треба да се продолжи соодветно.

32.

(1) На работникот мигрант што поднел жалба против престанокот на својот работен однос, во согласност со постапките што може да бидат достапни, треба да му се дозволи доволно време да добие конечна одлука за таквата жалба.

(2) Ако се утврди дека престанокот на работниот однос не бил оправдан, работникот мигрант треба да има право, под истите услови како работниците што се државјани, на враќање на работа, надоместување на загубените плати или друго плаќање што произлегува од неоправданото отпуштање од работа, или на пристап до ново работно место со право за обесштетување. Ако работникот мигрант не биде вратен на работа, тој треба да добие доволно време да најде друго вработување.

33. Работникот мигрант што е предмет на наредба за протерување треба да има право на жалба пред административна или судска инстанца, во согласност со условите што се утврдени во националните закони или прописи. Оваа жалба треба да го одложи извршувањето на наредбата за протерување, освен во случајот на уредно образложени барања за заштита на државната безбедност или јавниот ред. Работникот мигрант треба да има исти права на правна помош како работниците државјани и да има можност да добие помош од толкувач.

34.

(1) Работникот мигрант што ја напушта земјата на вработување треба да има право, без оглед на законитоста на неговиот престој во таа земја...

(а) на каков било неисплатен износ за завршената работа, вклучувајќи ја отпремнината што вообичаено се исплаќа;

(б) надоместоци што може да му припаѓаат во однос на каква било претрпена повреда на работното место;

(в) во согласност со националната практика...

(i) надоместок во замена за какво било стекнато но неискористено право на одмор;

(ii) надоместување какви било придонеси за социјално осигурување што не повлекувале и не повлекуваат права во согласност со националните закони или прописи или со меѓународните аранжмани: под услов ако, во случаите кога придонесите за социјално осигурување не дозволуваат права на надоместоци, се вложуваат сите напори за склучување билатерални или мултилатерални спогодби за заштита на правата на мигрантите.

(2) Ако кое било побарување што е опфатено во алинеја (1) на овој став е предмет на спор, работникот треба да биде во можност неговите интереси да бидат застапувани пред надлежното тело и треба да добие еднаков третман како работниците државјани во однос на правната помош.

ЗТЦ

ЗДРУЖЕНИЕ ЗА ТРУДОВО И СОЦИЈАЛНО
ПРАВО НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА